

หลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ : เทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง และรัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากปัญหาภัยคุกคามจากปัจจัยต่าง ๆ รวมไปถึงปัญหาการขาดแคลนด้านการศึกษาสำรวจอนุกรมวิธานของทรัพยากรชีวภาพ และยังไม่มีการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นระบบเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและมาตรการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพได้ ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการคงอยู่ของความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

การสำรวจและพัฒนาระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละระบบนิเวศของประเทศไทยจึงเป็นภารกิจที่เร่งด่วนและมีความสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ภารกิจด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในระบบเครือข่ายสารสนเทศในปัจจุบันก็มีความสำคัญมากเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การดำเนินภารกิจดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในหลาย ๆ ด้าน เพื่อจะเป็นผู้ที่รับผิดชอบและดำเนินงานต่อไปในอนาคต

การสำรวจและเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละระบบนิเวศเป็นภารกิจหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้เราได้ข้อมูลในแต่ละระบบนิเวศ การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ และเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิค เครื่องมือในการศึกษาและสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพเป็นอย่างดี จึงจะสามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ดังนั้น ทางโครงการฯ จึงจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพขึ้น จำนวน 10 รุ่น ๆ ละ 30 คน ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานในพื้นที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคและเครื่องมือการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อนำไปสู่การจัดเก็บข้อมูล และพัฒนาฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละระบบนิเวศของประเทศไทยสืบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพแก่บุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
2. บุคลากร/เจ้าหน้าที่สามารถใช้เครื่องมือสำหรับการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ/
3. บุคลากร/เจ้าหน้าที่มีความรู้ในการวิเคราะห์ และจำแนกกลุ่มชนิดพันธุ์ความหลากหลายทางชีวภาพได้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. บุคลากร/เจ้าหน้าที่มีความพร้อม และสามารถสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบได้
2. บุคลากร/เจ้าหน้าที่มีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ จัดจำแนกข้อมูลที่สำรวจ และสามารถนำไปประยุกต์กับการทำงานในพื้นที่จริงได้

รูปแบบการฝึกอบรม

สืบเนื่องจากข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาของการฝึกอบรมเพียง 3 วัน ทางโครงการฯ จึงได้จัดแบ่งหัวข้อการฝึกอบรมให้กระชับและเหมาะสมยิ่งขึ้น (ดังตารางแผนการฝึกอบรม) ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่เข้ารับการอบรมแต่ละรุ่นมีความรู้ ทักษะ เฉพาะด้านและสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในลักษณะของ “ทีมสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ” ในแต่ละระบบนิเวศต่อไป

ในแต่ละรุ่นแบ่งการฝึกอบรมออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

1. **ภาคการบรรยาย** (1 วัน) เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกี่ยวกับเทคนิค และเครื่องมือการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ (อยู่ในห้องบรรยาย)
2. **ภาคปฏิบัติการ** (2 วัน) เป็นการฝึกปฏิบัติการสำรวจข้อมูล การฝึกใช้เครื่องมือการสำรวจ รวมถึงการฝึกวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ (ลงในพื้นที่จริง)

กลุ่มเป้าหมายและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนดกลุ่มเป้าหมายและคุณสมบัติของผู้รับเข้ารับการอบรม ทั้งนี้ ควรพิจารณาเลือกผู้เข้ารับการอบรมแต่ละรุ่นให้สอดคล้องกับหัวข้อฝึกอบรมที่ได้กำหนดไว้แล้ว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพต่อไปในอนาคต

จำนวนของผู้เข้าอบรม

จำนวน 5 หลักสูตร ๆ ละอย่างน้อย 30 คน ดังนี้

1. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน ระหว่างวันที่ 23 – 25 ธันวาคม 2548 ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ : สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ระหว่างวันที่ 6-8 มกราคม 2549 ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
3. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศเกษตร ระหว่างวันที่ 13 – 15 มกราคม 2549 ณ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ : สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ระหว่างวันที่ 27 - 29 มกราคม 2549 ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
5. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ : แมลง ระหว่างวันที่ 3 - 5 กุมภาพันธ์ 2549 ณ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช จังหวัดนครราชสีมา

หน่วยงานรับผิดชอบ

โครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

งบประมาณ ใช้งบประมาณโครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ หมวดค่าจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

**หลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ :
เทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ :
ระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน**

.....

เป้าหมาย

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ และทักษะในการสำรวจและติดตามสถานภาพข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ (ระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน) แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถใช้เครื่องมือสำหรับการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ในการจำแนกกลุ่มและชนิดพันธุ์ของทรัพยากรชีวภาพที่มีความสำคัญของระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดินอันได้แก่ แพลงก์ตอน สัตว์หน้าดิน พรรณไม้น้ำ และปลา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพร้อม และสามารถสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบได้
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ จัดจำแนกข้อมูลที่สำรวจ และสามารถนำไปประยุกต์กับการทำงานในพื้นที่จริงได้
3. การสร้างเครือข่ายการจัดเก็บข้อมูลทรัพยากรชีวภาพในระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน

รูปแบบการฝึกอบรม

ประกอบด้วย การบรรยาย การสาธิต การศึกษาและสำรวจในภาคสนาม

กลุ่มเป้าหมายและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

เจ้าหน้าที่หรือบุคคลทั่วไปที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ

ระยะเวลา/สถานที่

ระหว่างวันที่ 23 – 25 ธันวาคม 2548 ณ ห้องประชุม คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

หัวข้อการฝึกอบรม

1. ภาคบรรยาย

- 1.1 ความสำคัญ และประโยชน์ของการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและนิเวศวิทยาของแหล่งน้ำในแผ่นดิน
- 1.2 เทคนิคการตรวจวัดคุณภาพน้ำและการสำรวจพรรณไม้
- 1.3 เทคนิคการสำรวจและวิธีวิเคราะห์แพลงก์ตอน
- 1.4 เทคนิคการสำรวจและวิธีวิเคราะห์ประชาคมสัตว์หน้าดิน
- 1.5 เทคนิคการสำรวจและวิธีวิเคราะห์ประชาคมปลา

2. ภาคปฏิบัติการ

- 2.1 การวางแผนการสำรวจภาคสนาม
- 2.2 การใช้อุปกรณ์การสำรวจ
- 2.3 การวิเคราะห์ผลการศึกษา และเสนอผลงาน

จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 30 คน

หน่วยงานรับผิดชอบ

โครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์
และภาควิชาชีววิทยาประมง คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กำหนดการฝึกอบรม

วันที่ 23 ธันวาคม 2548

เวลา	เนื้อหา/รายละเอียด	วิทยากร
8.00 – 9.00 น.	ลงทะเบียน	
9.00 – 9.15 น.	พิธีเปิดการฝึกอบรม	
9.15– 10.00 น.	บรรยายเรื่อง “ความสำคัญ และประโยชน์ของการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและนิเวศวิทยาของแหล่งน้ำในแผ่นดิน”	อ.ณรงค์ วีระไวทยะ
10.00 – 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
10.15 – 11.15 น.	บรรยาย เรื่อง “เทคนิคการตรวจวัดคุณภาพน้ำและการสำรวจพรรณไม้น้ำ”	ผศ.พงศ์เชษฐ์ พิษิตกุล
11.15 – 12.00 น.	บรรยาย “เทคนิคการสำรวจและวิธีวิเคราะห์แพลงก์ตอน”	อ.ไพสิน จิตรชุม
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.00 น.	บรรยาย “เทคนิคการสำรวจและวิธีวิเคราะห์ประชาคมสัตว์หน้าดิน”	ผศ.ธีระ เล็กชลยุทธ์
14.00 – 15.00 น.	บรรยาย “เทคนิคการสำรวจและวิธีวิเคราะห์ประชาคมปลา”	อ.สมหมาย เจนกิจการ
15.00 – 15.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
15.15 – 16.00 น.	บรรยาย “เทคนิคการสำรวจและวิธีวิเคราะห์ประชาคมปลา” (ต่อ)	อ.สมหมาย เจนกิจการ
16.00 – 16.30 น.	ชี้แจงการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	
18.00-19.00 น.	รับประทานอาหารเย็น	

วันที่ 24 ธันวาคม 2548

เวลา	เนื้อหา/รายละเอียด	วิทยากร
6.00 น.	รับประทานอาหารเช้า	
7.00 น.	ออกเดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	
10.00 – 12.00 น.	ฝึกปฏิบัติการสำรวจภาคสนาม	ทีมวิทยากร
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 17.00 น.	ฝึกวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ	ทีมวิทยากร
18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น	

วันที่ 25 ธันวาคม 2548

เวลา	เนื้อหา/รายละเอียด	วิทยากร
7.30 – 8.30 น.	รับประทานอาหารเช้า	
8.30 – 9.45 น.	นำเสนอผลการสำรวจ กลุ่มที่ 1	ทีมวิทยากร
9.45 – 10.00 น.	รับประทานอาหารว่าง	
10.00 – 11.00 น.	นำเสนอผลการสำรวจ กลุ่มที่ 2	ทีมวิทยากร
11.00 – 12.00 น.	สรุป ประเมินผลการฝึกอบรม และปิดการฝึกอบรม	
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.00	เดินทางกลับ	

หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

แบบตอบรับเข้าร่วมการอบรม
โครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชื่อ-นามสกุล (นาย / นาง / นางสาว).....
ตำแหน่ง.....
สังกัดหน่วยงาน.....
สถานที่ติดต่อ.....
.....
e-mail.....
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....โทรสาร.....

มีความประสงค์เข้าร่วมการฝึกอบรมในหลักสูตร

- หลักสูตรที่ 6 เทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศแหล่งน้ำในแผ่นดิน ระหว่างวันที่ 23-25 ธันวาคม 2548 ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
- หลักสูตรที่ 7 เทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ : สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ระหว่างวันที่ 6-8 มกราคม 2549 ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
- หลักสูตรที่ 8 เทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศเกษตร ระหว่าง วันที่ 13-15 มกราคม 2549 ณ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- หลักสูตรที่ 9 เทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ : สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ระหว่างวันที่ 27 -29 มกราคม 2549 ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
- หลักสูตรที่ 10 เทคนิคการสำรวจข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ : แมลง ระหว่างวันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ 2549 ณ สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราช จังหวัดนครราชสีมา

(ลงชื่อ).....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้เข้าอบรม

- หมายเหตุ : 1) หน่วยงานที่เป็นพื้นที่ศึกษาของโครงการฯ สามารถเข้าร่วมได้มากกว่า 1 คน โดยให้กรอกแบบตอบรับทุกคน
2) โครงการฯ จะจัดที่พักและอาหารรับรองให้ในช่วงเวลาของการฝึกอบรม (สำหรับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เบิกจ่ายจากต้นสังกัดได้ตามระเบียบ)
3) โครงการฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกผู้เข้าฝึกอบรมตามความเหมาะสม โดยจะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบ

กรุณาส่งแบบตอบรับ	➤ หลักสูตรที่ 1	ภายในวันศุกร์ที่	16 ธันวาคม 2548
	➤ หลักสูตรที่ 2 และ 3	ภายในวันศุกร์ที่	30 ธันวาคม 2548
	➤ หลักสูตรที่ 4	ภายในวันศุกร์ที่	13 มกราคม 2549
	➤ หลักสูตรที่ 5	ภายในวันศุกร์ที่	20 มกราคม 2549
ได้ที่ นายสุรินทร์ อ้นพรม ภาควิชาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 01-8402039 โทรสาร. 02-9428372 คอ 15			